

Styrelsen för
Framtidsgymnasiet i Göteborg AB
Gårdavägen 1
412 50 Göteborg

2005-06-27
1 (3)
Dnr 54-2004: 2492

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående gymnasieskolan Framtidsgymnasiet i Göteborg

Bakgrund

Skolverket har genomfört inspektion i Framtidsgymnasiet i Göteborg. Inspektionen aviserades i brev den 27 september 2004 och besök i verksamheten gjordes den 1–2 februari 2005. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt vilka bedömningar som gjorts av dem som svarat för utredningen. Utbildningsinspektionen fokuserar på sju områden vilka granskas ur olika aspekter. Den syftar således inte till att skapa en heltäckande bild av alla pågående verksamheter vid den aktuella tidpunkten.

Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för godkännande och därmed förklaras även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden.

Skolverkets bedömning och beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten vid Framtidsgymnasiet Göteborg övergripande har godtagbar kvalitet.

Inspektionen visar dock på vissa områden som behöver utvecklas, förbättringsområden, samt på vissa brister i verksamheten i förhållande till författningarna, kritikområden. Dessa redovisas nedan.

Förbättringsområden

- formerna för elevernas inflytande t.ex. genom klassråd och elevråd,
- arbetet mot kränkande behandling och för jämställdhet,
- arbetet med individuella studieplaner,
- kvalitetssäkringen av betygssättning,
- ledningsfunktionen främst vad avser pedagogisk utveckling,

2005-06-27

2 (3)

Dnr 54-2004: 2492

- rutiner för att konstatera att alla elever får den garanterade undervisningstiden samt
- planeringen av personalens kompetensutveckling.

Kritikområden

Det finns också brister i verksamheten i förhållande till författningarna. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas:

- Nationella prov har inte genomförts i alla kurser (2 kap. 8 och 9 §§ förordningen om fristående skolor och 7 kap. 5 § gymnasieförordningen).
- Åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd saknas (2 kap. 7 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolans kvalitetsredovisning måste utvecklas så att det klart framgår i vilken mån målen med utbildningen har uppnåtts (3 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Utbildningen är inte avgiftsfri eftersom lån av bärbar dator kan medföra, att elev/vårdnadshavare får kostnader om datorn skadas eller förkommer utanför skolan (9 kap. 10 § förordningen om fristående skolor).
- Betyg i specialidrott A sätts av tränare vid idrottsklubb utan att det finns något kontrakt eller anställningsförhållande mellan skola och idrottsklubb (15 kap. 8 och 9 §§ skollagen, 2 kap. 9 § förordning om fristående skolor och 7 kap. 1-12 §§ gymnasieförordningen).

Uppföljning

Senast inom tre månader från beslutsdatum, dvs. den 27 september 2005, skall Framtidsgymnasiet i Göteborg redovisa till Skolverket, enheten i Göteborg, vilka åtgärder som vidtagits inom kritikområdet.

I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Skolverket avser att följa upp kvalitetsförbättringarna inom cirka två år.

Skolverket

Beslut

2005-06-27

3 (3)

Dnr 54-2004: 2492

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson
Överdirektör

Kenneth Pålsson
Expert

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Maria Mindhammar och undervisningsråden Tomas Erlandsson och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Göteborgs kommun
samt övriga enligt fastställd sändlista

Utbildningsinspektion i Framtidsgymnasiet

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Framtidsgymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	87

Huvudman för Framtidsgymnasiet är Framtidsgymnasiet i Göteborg AB. Utbildningen motsvarar ett specialutformat program baserat på Industriprogrammet med inriktning mot processteknik. I bidragshänseende är utbildningen hänförd till Industriprogrammet.

Första året på skolan genomgår alla elever en basutbildning. Från och med årskurs 2 kan eleverna välja inriktning utifrån fyra intresseområden: Högskola - plugga vidare, Teknik - konstruktion, Elektronik - konstruktion och Starta eget. Undervisningen bygger på ett problembaserat lärande (PBL) och varje elev har sin egen arbetsplats.

Flertalet elever kommer från Göteborg, men det finns även enstaka elever från närliggande kommuner. Av skolans 87 elever är 12 flickor.

Skolan är sedan två och ett halvt år tillbaka centralt belägen i Göteborg och har moderna och ändamålsenliga lokaler. I anslutning till nuvarande lokaler utökar skolan lokalytan med ytterligare ca 300 kvadratmeter under våren 2005 för att täcka behovet av verkstads- och laborationslokaler.

Genomförandet av inspektionen i Framtidsgymnasiet

Skolverket sände den 27 september 2004 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Framtidsgymnasiet har bestått av undervisningsrådet Tor Andersson och experten Kenneth Pahlsson. Besök i Framtidsgymnasiet genomfördes den 1 och 2 februari 2005.

Skolverket följer upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Framtidsgymnasiet, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I Framtidsgymnasiet genomfördes intervjuer med representant för styrelsen, rektorn, lärare samt en grupp elever. Telefonintervjuer genomfördes vidare med tre föräldrar. Ett antal lektioner i årskurs 1 och 3 besöktes samt en arbetsplats för arbetsplatsförlagd utbildning (APU) med en elev i årskurs 2. Under besöket fördes också spontana samtal med elever, när de arbetade enskilt eller i grupp.

GTU Framtidsgymnasium blev den 30 juni 1994 förklarad berättigat till offentligt stöd som fristående gymnasieskola. Genom ett beslut av Skolverket den 20 maj 1997 angavs utbildningen motsvara ett specialutformat program baserat på Industriprogrammet med inriktning mot processteknik.

År 1997 (dnr 96:2499) genomförde Skolverket tillsyn över utbildningen vid GTU Framtidsgymnasium och det konstaterades, att skolan hade fortsatt rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Efter en organisationsförändring år 1999, då verksamheten delades upp på två skolor med var sin rektor, bytte huvudmannen namn till Framtidsgymnasiet i Göteborg AB och skolan fick namnet Framtidsgymnasiet.

Skolverket förklarade mot denna bakgrund Framtidsgymnasiet berättigat till bidrag som fristående skola i Göteborgs kommun genom beslut den 28 februari 2001 (dnr 47-2001: 674).

GTU Sverige AB, som är moderbolag inom GTU-koncernen, driver även IT-gymnasiet i Göteborg med IT-Gymnasiet i Göteborg AB som huvudman.

Utbildningsförvaltningen i Göteborgs kommun har inte utnyttjat sin rätt till insyn i skolans verksamhet.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

I Framtidsgymnasiets informationsbroschyr betonas, att skolan är liten, att alla känner varandra och att det är lätt att få kamrater. Stämningen är god och det är en nära kontakt mellan personal och elever. Det är därför lätt för alla att koncentrera sig på sina studier.

Denna bild bekräftas i den s.k. Balansen, där Göteborgs kommun redovisar elevernas bedömning av ett stort antal fristående gymnasieskolor utifrån områden som trivsel, inflytande, ansvar och förtroende. Av sammanställningen framgår, att Framtidsgymnasiets elever på flertalet områden är positiva eller mycket positiva till sin skola.

Även de föräldrar som intervjuas tycker att verksamheten vid skolan är bra och uppger att deras ungdomar trivs och att det i stort sett inte förekommer någon kränkande behandling. De intervjuade eleverna anser också, att det är lugnt på skolan och att de i demokratiska former kan påverka arbetet. Både lärare och

elever saknar dock, att skolan inte har något elevråd, där eventuella problem kan tas upp till diskussion.

Vid inspektionstillfället uppvisar eleverna en öppen och trevlig attityd och besvarar gärna frågor från inspektörerna. Intrycket är att eleverna vid skolan är trygga och att såväl den psykosociala som den fysiska miljön vid skolan är god. Någon skadegörelse eller klotter kunde inte upptäckas i lokalerna.

Enligt lärarna klarar det stora flertalet av eleverna att ta ansvar för det egna arbetet. Det finns emellertid också ett mindre antal elever som uteblir från lektioner utan giltigt förfall, trots att kontakter omedelbart tas med hemmen när elever är frånvarande.

Sammanfattningsvis är det inspektörernas bedömning, att eleverna tagit till sig grundläggande demokratiska värderingar och lärt sig att visa respekt och förståelse för andra. Både den fysiska och psykosociala miljön vid skolan bedöms, med de uppgifter som inspektörerna fått under inspektionen, som god.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Enligt rektorn följer Framtidsgymnasiet 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf 94), nationella kursplaner och två egna kurser (se avsnitt 4).

Enligt programmålen för utbildningen ger den ”grundläggande kunskaper för anställning inom den del av näringslivet där kompetenser inom processteknik och intilliggande områden efterfrågas”. I programmålen betonas vikten av samarbete, problemlösning och initiativförmåga och att eleverna får en hög naturvetenskaplig och teknisk förståelse. Att arbeta i projekt och med problembaserat lärande är arbetsformer som skall användas, så att kreativitet och initiativförmåga främjas liksom att eleverna lär sig att arbeta både enskilt och i grupp.

Skolan har ingen övergripande lokal arbetsplan, men rektorn upplyser om att skolans mål är att integrera kurserna så mycket som möjligt för att skapa en helhetsbild för eleverna. Sedan inspektionen genomförts har huvudmannen inkommit med en verksamhetsplan, som i delar kan betraktas som en lokal arbetsplan.

Elevernas kunskaper mäts av lärarna genom prov, inlämningsuppgifter och utifrån vad eleverna presterar på lektionerna. Den enskilde elevens kunskapsutveckling följs sedan upp av ansvarig lärare vid de utvecklingssamtal, som genomförs varje termin.

I samband med kursstarterna informerar varje lärare om vilka kursmål och betygskriterier som gäller. Denna information finns även på skolans intranät.

Skolan har deltagit i de nationella proven i engelska A och matematik A våren 2004. Resultaten på de nationella proven i engelska A visar, att eleverna i stort sett uppnått de nationella målen, medan provet i matematik A uppvisar en sämre måluppfyllelse. Av totalt 32 elever i årskurs 1 var det endast 16 elever som deltog i provet. Fem av dessa fick betyget Icke godkänd på provet.

Enligt rektorn var avsikten också, att de nationella proven i svenska B och engelska B skulle genomföras, men "sändningen kom på avvägar och proven blev försenade". När proven kom till skolan var eleverna på arbetsplatsförlagd utbildning (APU) och sedan räckte inte tiden till för att genomföra provet, enligt rektorn. Inte heller genomfördes något nationellt prov i matematik B. Något skäl för detta har inte angivits.

Det har inte heller framkommit, att skolans lärare haft några kontakter med lärare vid andra gymnasieskolor för att diskutera frågor rörande betygssättning.

Vid inspektionstillfället saknade skolan också en sammanställning över vilka resultat eleverna uppnått på de nationella prov som genomförts jämfört med de slutbetyg eleverna fått. I mitten av april inkom huvudmannen med exempel på betygssammanställningar. Bl.a. redovisas resultat på ett nationellt kursprov i svenska A för år 2004. Ett sådant nationellt kursprov gavs emellertid inte.

Sammanfattningsvis kan inspektörerna konstatera att det inte finns någon samlad redovisning av elevernas kunskapsutveckling, eftersom flera av de nationella proven inte genomförts. Enligt gällande författningar skall nationella prov genomföras vid en fristående gymnasieskola. De nationella kursproven skall ses som ett viktigt hjälpmedel för lärare vid bedömningen av om eleverna uppnått uppställda mål. Avsikten är att proven skall bidra till så enhetliga bedömningsgrunder som möjligt över landet.

Med tanke på att de lärare som undervisar i svenska, engelska och matematik inte har några kolleger på skolan, som undervisar i samma kurser och att lärarna inte heller har några regelbundna kontakter med lärare vid andra gymnasieskolor i betygsfrågor, är det ännu mer angeläget, att skolan deltar i nationella kursprov för att likvärdiga och rättvisa betyg skall kunna sättas.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö - fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Framtidsgymnasiets vision är ”att varje elev skall förstå vårt samhälles gemensamma värderingar och tillsammans med lärare och handledare låta dessa komma till uttryck i det dagliga arbetet”. Alla som är delaktiga i skolans verksamhet skall bemötas med respekt och känna att de har inflytande i sitt arbete.

Av kvalitetsredovisningen framgår, att ett av skolans viktigaste mål är att konkretisera värdegrunden. Genom att använda ett problembaserat lärande i projektform anser sig skolan uppnå goda resultat beträffande t.ex. arbete under ansvar, frihet för elever att sätta egna mål och samarbete med andra.

Eftersom det är en kraftig dominans av pojkar på skolan är det, enligt rektorn, viktigt att konkretisera läroplanens krav på jämställdhet.

I samband med skolstarten i årskurs 1 genomför eleverna tillsammans med lärarna en gemensam aktivitet för att de skall lära känna varandra. Tidigare har denna bestått av en segeltur i skärgården och innevarande läsår har man haft överlevnadsövningar i ett skogsområde utanför Göteborg med övernattnings i tält.

Under gymnasietiden får eleverna svara på ett antal enkäter, som bl.a. rör den inre miljön, påverkansmöjligheter, ansvar och mobbning. Enkäterna, som är öppna, följs sedan upp av rektorn med varje elev. Någon sammanställning som visar elevernas uppfattning i olika frågor finns däremot inte.

Det finns inget elevråd vid skolan. Rektorn uppger att frågan aktualiserats våren 2004, men då ansåg eleverna, att det inte behövdes något, eftersom kontakterna med skolledningen fungerade bra ändå. På egen hand funderar eleverna nu på att försöka starta en kafeteria i skolans lokaler och under nästa läsår organisera en gemensam skidresa för eleverna. Eftersom skolan är så liten och man har så bra uppföljning av eleverna, behövs det inte någon nedskriven trivselpolicy, anser rektorn.

Klassråd i formell mening, där sammanträdena protokollförs genomförs inte, utan problem tas upp när de är aktuella på lektionstid.

Även om det i kvalitetsredovisningen påpekas hur viktigt det är med jämställdhet i en skola med ojämn könsfördelning, finns det ingen uttalad policy eller någon plan för jämställdhetsarbetet. I efterhand har ett sådant material överlämnats till Skolverket.

Något handlingsprogram avseende kränkande behandling finns inte vid skolan. Enligt vad som framkom vid intervjuerna med elever, lärare och föräldrar förekommer ingen mobbning vid skolan. Om någon form av kränkande behandling skulle förekomma kontakter föräldrar eller elever rektorn. Om något misstänkt fall av kränkande behandling skulle inträffa försöker skolan lösa detta genom samtal. Eleverna själva får avgöra om föräldrarna skall informeras.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det i hög grad saknas en skriftlig dokumentation av det arbete som utförs inom området arbetsmiljö och delaktighet. Det förekommer visserligen en del aktiviteter för att stärka samvaron mellan elever och personal, men det finns ingen systematik i detta arbete. Detta gäller även arbetet mot kränkande behandling och för jämställdhet.

Inspektörerna bedömer att elevernas delaktighet bör förbättras. Detta kan ske t.ex. genom att elevråd och klassråd utvecklas och att personal och elever gemensamt utarbetar trivselregler för skolans verksamhet.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

Framtidsgymnasiets undervisning motsvarar ett specialutformat program med inriktning mot processteknik. Den pedagogik som skolan använder sig av bygger på ett problembaserat lärande i projekt. Därigenom skall eleverna få erfarenheter av att arbeta i grupp och en bättre social kompetens och en utökad förmåga att ta eget ansvar.

Undervisningen sker årskursvis utom i årskurs 1, där eleverna är uppdelade på två klasser.

Lärarna konkretiserar kursernas innehåll i lokalt bearbetade kursplaner, så att kursmålen skall förstås av varje elev. I samband med att kurserna startar går lärarna också igenom betygskriterierna för varje kurs.

Eftersom skolan är liten och endast omfattar sju lärare finns det endast ett arbetslag. Inom arbetslaget är man överens om, att en god måluppfyllelse uppnås genom en växling mellan problembaserat projektarbete och traditionell undervisning. Intervjuer med både lärare och elever visar, att synen på lärande och kunskaper avspeglar vad som framgår av nationella läro- och kursplaner.

Den utbildning som erbjuds på skolan är sammansatt av nationella kurser. De flesta obligatoriska kurserna är förlagda till årskurs 1. I årskurs 2 väljer eleverna inriktning på sina studier och påbörjar ett antal valbara kurser och individuella val, som fullföljs i årskurs 3.

Alla elever har, enligt rektorn, en individuell studieplan som innehåller uppgifter om studieväg och val av kurser. Däremot finns inga uppgifter om huruvida eleven följer ett fullständigt, utökat eller reducerat program. Inte heller lämnas någon information om elevens bakgrund eller framtidsplaner. Enligt rektorn används dokumentet i samband med utvecklingssamtalen.

När det gäller elever i behov av särskilt stöd finns det ingen organiserad verksamhet. Eftersom skolan är liten ”skräddarsys” stödinsatser när behov uppstår. Några åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd som elever och föräldrar varit delaktiga i och som uppfyller författningarnas krav, finns inte.

Rektorn anger, att det finns möjligheter för elever att få extra hjälp efter sista arbetspasset på dagen. Fem elever som kommit från andra gymnasieskolor följer ett specialdesignat schema, som innebär mer tid för vissa ämnen. Det finns också ett särskilt dataprogram för elever, som behöver stödinsatser i matematik.

Undervisning i modersmål eller i svenska som andraspråk förekommer inte. Enligt rektorn informeras alla elever om denna möjlighet, men innevarande läsår är det ingen elev som valt detta alternativ.

Utvecklingssamtal genomförs regelbundet med elever och föräldrar för att tillgodose deras behov av information. Denna uppgift sköts av rektorn, eftersom det saknas klassföreståndare alternativt mentor. Rektorn får därigenom en god överblick över elevernas studieresultat och sociala situation. Vid intervjuerna uttryckte både föräldrar och elever sig positivt över dessa kontakter.

Eleverna anser att de betyg som sätts är rättvisa och att lärarna också motiverar betygen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna, att arbetet med individuella studieplaner bör utvecklas.

Skolans insatser för att hjälpa de elever som är i behov av särskilt stöd bör systematiseras och utvidgas. Åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd saknas. Skolan uppfyller därmed inte de krav som ställs i författningen om, att rektorn ansvarar för att åtgärdsprogram utarbetas för elever som behöver särskilda stödåtgärder. Eleven och omyndiga elevers vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta, när ett åtgärdsprogram tas fram.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Rektorn anger, att hon endast ansvarar för den pedagogiska delen av rektorsuppdraget, medan det ekonomiska och administrativa uppdraget sköts från huvudmannens kontor i stadsdelen Gårda.

Som närmare redovisas i avsnitt 7 undervisar rektorn en stor del (cirka 70 procent) av arbetstiden. Hon har också ett stort ansvar för alla kontakter med elever och föräldrar. Eftersom det saknas administrativ och elevvårdande personal vid skolan, måste rektorn lägga ned tid även på dessa arbetsuppgifter.

Vid samtal med rektorn framkommer, att hon känner sig osäker på vilka ramar och befogenheter hon har för sitt uppdrag som rektor. Hon är utbildad lärare och har tidigare haft en del arbetsledande uppgifter inom AMU, men saknar skolledarutbildning. Rektorn är förtrogen med verksamheten på skolan, men har inte, enligt inspektörerna, tillräcklig system- och författningskunskap om skolväsendet för att kunna lösa rektorsuppgifterna på ett framgångsrikt sätt. Inspektörerna anser, att ledningsfunktionen bör förstärkas, om det skall ske någon pedagogisk utveckling på skolan.

Styrelsens ordförande deltar ibland i arbetslagsmötena med lärarna. Då diskuteras både praktiska och pedagogiska frågor.

När det gäller uppföljning och utvärdering används enkäter varje läsår för att få fram hur eleverna trivs med skolarbetet. Däremot har skolan inte presenterat några uppföljningar eller utvärderingar som rör elevernas kunskapsutveckling och som tillsammans med annat material kan bilda underlag för en kvalitetsredovisning.

Framtidsgymnasiets kvalitetsredovisning för läsåret 2003/2004 har tagits fram av rektorn tillsammans med arbetslaget. Tillsammans har man försökt konkretisera läroplanens värdegrundsfrågor. Det ges också en kortfattad redovisning av måluppfyllelsen beträffande program mål och kursmål. Andra rubriker är: Hur ser elevens vardag ut på Framtidsgymnasiet?, Rektors ansvar, Nyttan av utvärdering och Pedagogiskt bokslut. Av intervjuerna med lärarna framgår, att de inte är helt nöjda med detta arbete.

Som tidigare nämnts följer skolan programmålen för verksamheten, men saknar en lokal, övergripande arbetsplan med konkret utformade mål och beslut om åtgärder. Därigenom blir det mycket svårt för skolan att beskriva måluppfyllelsen på olika områden. Det saknas också en analys utifrån de resultat som eleverna uppnått på olika kunskapsområden, t.ex. vid nationella prov.

När det gäller elevernas rättssäkerhet, så har skolan inte kunnat visa, att alla elever får den garanterade undervisningstiden. (Se avsnitt 6).

Betygskataloger och andra betygsdokument förs och förvaras på huvudmannens kontor i Gårda. De exempel som visats fram har varit korrekt förda och förvaras enligt huvudmannen på ett betryggande sätt. Rektorn skriver under slutbetygen, men har i övrigt ingenting med betygshanteringen att göra.

Elevernas närvaro sköts på ett noggrant sätt av personalen. Skulle en elev ha upprepade frånvaro kontaktas föräldrarna. Eftersom skolan inte har någon elevvårdspersonal förekommer inga elevvårdskonferenser. Beslut i elevvårdsärenden tas av rektorn tillsammans med berörda målsmän.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna, att ledningsfunktionen bör förstärkas om det skall ske någon pedagogisk utveckling på skolan. Skolans kvalitetsredovisning måste utvecklas så att det tydligt framgår, i vad mån målen för utbildningen har uppnåtts och vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte uppnåtts.

6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Skolan är öppen för alla behöriga sökanden. Intagning av elever sker genom gymnasieintagningen vid Göteborgsregionens kommunalförbund. Innevarande läsår har ingen elev tagits in på fri kvot, eftersom det inte fanns någon sökande.

Information till elever och föräldrar om skolans verksamhet sker genom en informationsbroschyr och genom annonser i dagspressen samt genom att personalen deltar i skolmässan i Göteborg. Vid fem tillfällen under läsåret har skolan också "öppet hus", då presumtiva sökande kan besöka skolan och på plats informera sig om verksamheten. Däremot har det, enligt rektorn, varit svårt att få tillträde till de kommunala grundskolorna för att presentera skolan för avgångsklasserna.

Skolan saknar en studie- och yrkesvägledare. Enklare rådgivning som berör studierna ges av rektorn och lärarna. Vid behov får eleverna vända sig till kommunens vägledningscentrum, som är centralt beläget.

Den utbildning som erbjuds består till största delen av nationella kurser. Programmet är indelat i kärnämneskurser på 750 poäng, gemensamma karaktärsämneskurser på 1 000 poäng, projektarbete 100 poäng samt individuellt val som uppgår till 300 poäng. Därutöver kan eleverna välja mellan fyra olika inriktningar, som enligt skolans timplan skall uppgå till mellan 250 och 500 poäng, beroende på inriktning. Detta motsvarar den poängplan som skolan lämnade in till Skolverket vid ansökan. Inspektörerna förutsätter, att eleverna har möjlighet att få ett slutförarbete som omfattar minst 2 500 poäng.

Den garanterade undervisningstiden på ett specialutformat program med yrkesprofil uppgår till 2 430 timmar. Vid samtal med elever som valt en högskoleförberedande inriktning, framkommer, att de känner sig osäkra på, om de skall hinna med alla kurser som ingår i utbildningen. Man befärar också, att man inte skall ha tillräckliga kunskaper i alla ämnen inför sina högskolestudier. Av inlämnade individuella studieplaner framgår det inte tydligt, om alla elever i realiteten får den undervisningstid som är garanterad. Eventuella beslut om utökat och reducerat program kunde inte redovisas vid inspektionstillfället. Eleverna uppger också vid intervjun, att de har s.k. lärarlösa lektioner, som finns på schemat, men där läraren inte är tillgänglig. Dessa uppgifter avvisas av rektorn, som anser att det på dagtid alltid finns lärare till hands för att hjälpa eleverna. Enligt in-

spektörernas bedömning behöver att vara tillhands inte betyda, att denna tid är undervisningstid, som kan räknas in i den garanterade undervisningstiden.

Enligt rektorn informeras alla elever om möjligheten att välja svenska som andraspråk och om rätten till undervisning på sitt modersmål. Trots att det bland eleverna finns en ganska stor andel som har utländsk bakgrund, så har ingen elev valt dessa alternativ.

Skolan har ett stort antal valbara kurser och individuella val att välja mellan. När det gäller moderna språk erbjuds kurser i tyska, franska och engelska C. Intresset för språk är dock litet, då eleverna prioriterar yrkesinriktade kurser och specialidrott.

Inom ramen för det individuella valet anordnas bl.a. specialidrott A. Sju elever i årskurs 3 och 12 elever i årskurs 2 har valt denna kurs, som omfattar 200 poäng. Enligt intervjuade elever tillhör de olika idrottsklubbar och använder tiden till att på fritid träna i någon sport t.ex. fotboll, basket eller boxning.

Betyg på kursen sätts av klubbens tränare, vilket inte är i överensstämmelse med gällande bestämmelser. Något kontrakt eller anställningsförhållande finns inte mellan skola och klubb. Däremot har rektorn muntliga kontakter med dessa personer i anslutning till utvecklingssamtalen och vid betygssättningen. Inspektörerna vill även uppmärksamma skolan på att den verksamhet som bedrivs skall följa innehållet i kursplanen för specialidrott A.

Under totalt 15 veckor är utbildningen förlagd till en arbetsplats utanför skolan. Skolan har samarbete med ett 30-tal företag som tar emot eleverna under fem perioder med tre veckor i varje period. Utgångspunkten är att eleverna skall vara på samma arbetsplats hela tiden för att därigenom underlätta möjligheterna för eleverna att få sommararbete och eventuellt en framtida anställning.

En av skolans lärare arbetar på halvtid med att anskaffa praktikplatser, besöka elever och följa upp elevernas praktik. Innan utbildningen påbörjas kontaktar varje elev sina blivande handledare och åker ut till företaget och presenterar sig.

På skolan får eleverna en plan som omfattar vilka kurser och delkurser som skall integreras i den arbetsplatsförlagda utbildningen och därmed betygsättas. Syftet är att eleverna skall vara väl förberedda inför sin APU och ha hunnit komma in på relevanta områden som arbetsmiljöfrågor, underhållsfrågor och kvalitetsarbete i den skolförlagda utbildningen. Eleverna för dagbok på sin arbetsplats och efter avslutad APU-period skickas en rapport tillbaka till arbetsplatsen med elevens egna reflektioner och kommentarer.

Enligt skollagen skall skolhälsovård erbjudas eleverna i samma omfattning som inom det offentliga skolväsendet. Bl.a. skall eleverna beredas tillfälle att genomgå minst en allmän hälsokontroll Enligt rektorn har Framtidsgymnasiet inte uppfyllt detta krav. Elever som är sjuka hänvisas till närmaste vårdcentral eller familjens egen läkare.

Efter inspektionen har skolan inlett ett samarbete med KvaLita Bohushälsan och bl.a. genomfört ett antal hälsokontroller av elever i årskurs 1.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den arbetsplatsförlagda utbildning som bedrivs av Framtidsgymnasiet håller en god kvalitet.

Däremot har skolan inga rutiner för att konstatera, att alla elever får den garanterade undervisningstiden enligt bestämmelserna i skollagen.

När det gäller specialidrott A sätts betyg på kursen av klubbens tränare, utan att det förekommer något kontrakt eller anställningsförhållande mellan skola och idrottsklubb.

I 15 kap. 8 § skollagen har riksdagen gett regeringen bemyndigande att bestämma om att medge enskilda att anordna prövning och utfärda betyg enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Regeringen har i förordningen om fristående skolor beslutat, att sådana fristående skolor som avses i 9 kap. 8 § skollagen (fristående skolor som motsvarar gymnasieskolan) till sina elever skall lämna betyg enligt bestämmelserna i 7 kap. 1-12 §§ gymnasieförordningen.

Framtidsgymnasiet har därigenom befogenhet och skyldighet att sätta och utfärda betyg enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Däremot saknas lagbestämmelser som medger, att en fristående skola i sin tur överlåter denna myndighetsutövning åt annan.

I 7 kap. 3 § gymnasieförordningen anges, att betyg skall sättas av läraren. Undervisning som utförts av icke anställd personal kan därför inte heller sättas av personal hos Framtidsgymnasiet och som inte bedrivit undervisningen.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Vid Framtidsgymnasiet finns sju lärare anställda inklusive rektorn. Samtliga har en god teoretisk och praktisk utbildning i de ämnen de undervisar. Tre av lärarna är behöriga som gymnasielärare och två genomgår en praktisk lärarutbildning på distans. Ytterligare två av lärarna av lärarna är obehöriga, varav en som doktorerar har en tjänst på 20 procent. Den andre läraren som är obehörig har lång praktisk erfarenhet inom det område han undervisar och har varit knuten till GTU Sverige AB och Framtidsgymnasiet sedan 1997. Till ca 50 procent består hans tjänstgöring av arbete inom området APU.

Som redovisats ovan har rektorn ingen administrativ hjälp på kontoret. Vissa arbetsuppgifter t.ex. schemaläggning och frånvarokontroll är fördelade på lärarna, men annars är det i huvudsak rektorn som handhar de administrativa sysslorna. Uppgifter som rör ekonomi och betygshantering sköts dock helt och hållet vid huvudmannens kontor.

För närvarande finns ingen studie- och yrkesvägledare anställd vid skolan eller någon elevvårdande personal. Däremot har skolan en specialpedagogisk kom-

petens genom att rektorn har utbildning som speciallärare. Hon handhar också mycket av elevvårdsarbetet vid skolan, genomför utvecklingssamtal med elever och håller i kontakterna med föräldrarna. Vid intervjuerna framgår, att elever och föräldrar är nöjda med personalen.

Skolan saknar en övergripande plan för kompetensutveckling. Det har inte heller presenterats någon sammanställning över kompetensutvecklande insatser som gjorts vid skolan under senare år, med undantag för de två lärare som genomgår lärarutbildning.

Enligt styrelsens ordförande finns det ekonomiska resurser för kompetensutveckling, men att dessa inte utnyttjats av skolans personal. Ett lämpligt område för personalens fortbildning bör, enligt hans uppfattning, omfatta de författningar som gäller för verksamheten inom gymnasieskolan.

Lärarna uppger, att de skaffar kunskaper som berör deras ämnen genom olika kontakter i samhället och i näringslivet och genom att läsa facklitteratur. Lärarnas kontakter med andra fristående eller kommunala gymnasieskolor däremot är mycket få. Inspektörerna bedömer, att kontakter med andra skolor är mycket viktiga för lärare som är ensamma i sina ämnen och ibland även tvingas undervisa i kurser/ämnen som de inte har utbildning för.

Varje elev disponerar en bärbar dator under sin tid på skolan. Inspektörerna har tagit del av det försäkringsavtal som upprättats mellan skolan, eleven och vårdnadshavaren i samband med att eleven erhåller den bärbara datorn. Av avtalet framgår, att datorn är försäkrad under den tid den finns i skolan. Om eleven tar hem datorn är det elevens hemförsäkring, om sådan finns, som utgör försäkringsskydd. Om en dator i elevens hem, alternativt under transport till eller ifrån skolan skulle skadas eller förkomma, får eleven/vårdnadshavaren svara för kostnaderna. Detta gäller oavsett om eleven tar hem datorn för skolarbete eller för eget bruk. Försäkringsavtalet innebär således, att eleven/vårdnadshavaren får ersätta datorutrustningen om den skulle skadas eller förkomma utanför skolan. Eleven eller dennes vårdnadshavare rekommenderas därför av skolan att teckna en försäkring.

Eleverna har också tillgång till böcker, verktyg och andra hjälpmedel, som behövs för en tidsenlig utbildning. Det finns en del referensböcker vid skolan, men det saknas ett bibliotek. I anslutning till skolan finns det ett stadsdelsbibliotek, som eleverna kan utnyttja vid behov.

Lunch serveras utan särskild kostnad på Stena Lines restaurang, som ligger i anslutning till skolan.

Skolans lokaler är ljusa, trivsamma och modernt inredda. Det finns klassrum som rymmer hela klasser på 32 elever, men också rum avsedda för mindre klasser och grupprum. Eleverna har ett uppehållsrum med bl.a. tillgång till en dryckesautomat. Lokalerna ligger på tredje våningen i en större hyresfastighet. För att få tillgång till lokalerna krävs ett passerkort.

Utöver dessa lokaler hyr skolan även lokaler i Högsbo, där utbildning bl.a. bedrivs i verkstads- och reparationsteknik. I samband med att inspektionen genomförs byggs skolans nuvarande lokaler ut med ca 300 kvadratmeter. Enligt styrelsens ordförande beräknas byggnationen vara klar under våren 2005. Där-

igenom får skolan nya laborationslokaler i naturkunskap, kemi och fysik och moderna lokaler för bl.a. verkstadsarbete, vilket innebär att lokalerna i Högsbo i fortsättningen inte kommer att utnyttjas.

Av inlämnad årsredovisning och budget för år 2005 framgår, att verksamheten är stabil och går med vinst. Rektorn bedömer, att skolan även fortsättningsvis kommer att vara liten med ett nyintag på maximalt 32 elever i första årskursen.

Sammanfattningsvis konstaterar inspektörerna att skolan saknar en övergripande plan för kompetensutveckling av personalen. Inte heller finns det någon sammanställning över kompetensutvecklande insatser som gjorts vid skolan.

Enligt det försäkringsavtal som upprättats mellan skolan, eleven och vårdnadshavaren kommer eleven/vårdnadshavaren att få en kostnad, om den bärbara datorn som eleven lånar under sin skoltid blir skadad eller stulen utanför skolan. Samma förhållande gäller i de fall eleven måste använda datorn i hemmet för skolbruk. Detta är inte i enlighet med de bestämmelser i skollagen som anger, att utbildningen skall vara avgiftsfri för eleverna i en fristående gymnasieskola.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Framtidsgymnasiet övergripande är av godtagbar kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- formerna för elevernas inflytande t.ex. genom klassråd och elevråd,
- arbetet mot kränkande behandling och för jämställdhet,
- arbetet med individuella studieplaner,
- kvalitetssäkringen av betygssättning,
- ledningsfunktionen främst vad avser pedagogisk utveckling,
- rutiner för att konstatera att alla elever får den garanterade undervisningstiden samt
- planeringen av personalens kompetensutveckling.

Det finns också sådana brister i verksamheten, att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas:

- Nationella prov har inte genomförts i alla kurser (2 kap. 8 och 9 §§ förordningen om fristående skolor och 7 kap. 5 § gymnasieförordningen).
- Åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd saknas (2 kap. 7a § förordningen om fristående skolor).
- Skolans kvalitetsredovisning måste utvecklas så att det klart framgår i vilken mån målen med utbildningen har uppnåtts. (3 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Utbildningen är inte avgiftsfri eftersom lån av bärbar dator kan medföra, att elev/vårdnadshavare får kostnader om datorn skadas eller förkommer utanför skolan t.ex. i samband med att datorn används för skolbruk i hemmet (9 kap. 10 § förordningen om fristående skolor).

- Betyg i specialidrott A sätts av tränare vid idrottsklubb utan att det finns något kontrakt eller anställningsförhållande mellan skola och idrottsklubb (15 kap. 8 och 9 §§ skollagen, 2 kap. 9 § förordning om fristående skolor och 7 kap. 1-12 §§ gymnasieförordningen).

Datum	Ort
2005-06-27	Göteborg

Kenneth Pahlsson

Tor Andersson